

Maak je eigen regels!

BIJBEL

De Tien Geboden, de Tien Woorden zijn geen zware geboden, maar meer spelregels. Regels om met elkaar een manier van leven te hebben waarin je vrij bent. Dat is het uitgangspunt van dit bijbelprogramma: ontdekken dat leefregels juist de eigen vrijheid bevorderen.

Als we praten over Tien Geboden, lijkt dat vaak zwaar. Geboden lijkt veel op verboden en daar houden we niet zo van. Maar dat is ook niet de bedoeling van de Tien Geboden, de Tien Woorden. Het zijn meer leefregels: als je het op een goede en het liefst ook nog prettige manier wilt houden met elkaar, moet je rekening houden met elkaar. Het beste kan je dan maar gelijk afspraken maken waaraan je je zo goed mogelijk moet houden. Iedereen weet dan waar zij of hij aan toe is.

Ik kan me zo voorstellen dat het op die manier gegaan is met het volk Israël: "Jullie krijgen regels die helpen om het zo goed mogelijk met elkaar te hebben. Het zijn richtingaanwijzers naar het 'belofte land'." Want we laten ons niet onderdrukken, niet door mensen en niet door God.

*Onderhoudt het recht en doe gerechtigheid.
(Jes. 56:1)*

*Hillel (beroemd rabbi):
Wat gij niet wilt dat u
geschiedt, doe dat ook uw
naaste niet.*

PROGRAMMA

Doelstelling: jongeren worden zich bewust van de vrijheid van de Tien Geboden

Groepsgrootte: 2-15 jongeren

Duur: 90 minuten

Materiaal: bijbels, voor de verkeersborden: (gekleurd) papier, stiften/potloden, evt. karton en satéprikkers

Regels worden niet alleen van buiten opgelegd. Je kunt ook voor jezelf regels bepalen. Vaak hebben die regels te maken met jouw levensovertuiging, met wat je belangrijk vindt in het leven. Ga je voor vrijheid, respect of 'bemoei je met je eigen zaken'? Als iemand aan je vraagt wat jij belangrijk vindt in je leven, wat zeg je dan? Verspreid door dit artikel staan als voorbeeld en ter inspiratie enkele bekende uitspraken. Deze kun je door de jongeren voor (laten) lezen.

RULES FOR HOME SWEET HOME

1. YOU SPILL IT.....	YOU CLEAN IT UP
2. YOU DIRTY IT.....	YOU WASH IT
3. YOU DROP IT.....	YOU PICK IT UP
4. YOU EMPTY IT.....	YOU FILL IT UP
5. YOU REMOVE CLOTHING...	YOU PUT IT IN THE LAUNDRY
6. YOU TURN IT ON.....	YOU TURN IT OFF
7. YOU MAKE IT TOO LOUD....	YOU TURN IT DOWN
8. YOU SLEEP IN IT.....	YOU MAKE IT
9. YOU HEAR IT RINGING.....	YOU ANSWER IT
10. YOU HEAR IT CRYING.....	YOU KISS IT BETTER

auteur: Albert Ferwerda

beeld: Karen van den Berg/PKN

RULES FOR DIETING

Gesprek

(60 minuten)

Het is gebleken dat veel regels en overtuigingen een link hebben met de Tien Geboden. Misschien de overtuigingen van de jongeren ook, wellicht zonder dat ze zich er bewust van zijn. Vraag eerst of zij hun belangrijkste leefregel in één zin kunnen zeggen.

Lees de Tien Geboden uit de Nieuwe Bijbelvertaling: Exodus 20:1-17 of Deuteronomium 5:6-21.

Vraag de jongeren wat zij van de geboden vinden. Je kunt telkens onderstaande informatie als gespreksstarter gebruiken. Probeer de gespreksduur te beperken tot 5 minuten per gebod.

- 1 TWO DIETS ARE BETTER THAN ONE**
- 2 IF YOU HAND OVER THE CHOCOLATE NOBODY GETS HURT**
- 3 DIETS ALWAYS START TOMORROW**
- 4 BATHROOM SCALES CAN LIE**
- 5 THIN IS NOT HAPPY - JUST BONEY**
- 6 TOO LITTLE FOOD = AN EMPTY BALLOON**
- 7 REMEMBER FAT IS HAPPY AND SEXY**
- 8 MAKE LOVE NOT WAR**
- 9 IF ALL ELSE FAILS - EAT**

*Een bekende samenvatting uit het jodendom:
Het eerste gebod is: Heb de Heer uw God lief
boven alles. (Deut. 6:5)*

I: Je mag geen andere goden erkennen

De bijbel kent wel andere goden. God staat zelfs in het midden van de goden (Ps. 82). Maar de mens heeft aan één God voldoende. Zijn bevrijder. Ook nu zijn er allerlei goden die je kunt dienen: Je kunt bijvoorbeeld al je aandacht besteden aan je uiterlijk, geld, de juiste spullen, of over lijken gaan voor je werk of je studie. Maar is dat écht het meest relevant? Wat staat in jouw leven in de top-drie van belangrijke dingen?

II. Je mag geen afbeelding maken om die te vereren

Door een beeld te maken in verf of in woorden, van hout of van steen, denk je dat je God in je zak kunt steken. Door dat te doen, denk je dat je hem onder controle hebt, dat je hem naar je pijpen kunt laten dansen zoals in het verhaal van 1 Samuël 4. Trouwens, is God eigenlijk wel een 'Hem'? Welk beeld heb jij van God? Waarom heb je voor dat beeld gekozen? Bijvoorbeeld:

- God als man op een wolk, een soort fantasie-God, dat is veilig en ver weg.
- God als een lieve vader, omdat je van je eigen vader houdt.
- God als een beschermende moeder, omdat je soms bescherming nodig hebt.

Misschien kom je door dit gesprek wel op andere ideeën en stel je je beeld van God een beetje bij. Er zijn zoveel beelden van God, je kunt eigenlijk niet eens een beeld van Hem maken.

III: Je mag Gods naam niet bij dingen halen waar hij niet van wil weten

Het gaat dus veel verder dan een keertje vloeken. Een bekend voorbeeld is op een soldatenuniform of op een geldstuk zetten dat god met je moge zijn of dat je aan het begin van een kruistocht, oorlog of een economische onderneming roept: 'God wil het.'

Wat vind je van wereldleiders die zeggen dat ze Gods wil doen?

IV: Houd één dag vrij voor God en rust
Het is belangrijk prioriteiten te stellen. Als je een relatie hebt met iemand, maak je tijd vrij om samen iets te gaan doen, om het leuk te hebben met elkaar. Dan moet je werk of je school maar even wachten. Dan wil je graag samen zijn. Alleen een uurtje naar de kerk op zondag, is dat niet een soort 'quality time' met God? Hoeveel tijd besteed jij aan je relatie met God?

*Het tweede gelijke gebod is:
Heb je naaste lief als jezelf.
(Lev. 19:18)*

V: Denk goed om de ouderen. Dan leef je in vrede in het beloofde land
Dus niet een gebod dat je vertelt dat je ten allen tijde moet doen wat je ouders zeggen. Hoewel dat natuurlijk ook best verstandig kan zijn. Het gaat hier om 'kinderen' van dertig, veertig jaar. Zij moeten voor hun ouders zorgen en luisteren naar de traditie die ze van de oudere generatie doorkrijgen. Wat heb jij van je ouders meegekregen, dat je zelf ook wel door zou willen geven, later?

Maak je eigen regels!

VI: Je mag een mens niet op eigen houtje doden

Israël kende wel de doodstraf en ook de 'gerechtvaardigde' oorlog. Het gebod betekent dat je niet zomaar mag doden, zelfs niet als wraak. Er moet eerst rechtspraak zijn. Wat vind je daarvan?

*Ken God in al uw wegen
en hij zal uw paden
recht maken. (Spr. 3:6)*

VII: Maak nooit het huwelijk van een ander kapot

Het ging er oorspronkelijk om dat een man geen seks mocht hebben met de vrouw van een ander. Op die manier maak je het huwelijk van een ander kapot. Niet vreemdgaan dus. Maar slapen met een vrouw die vrij is, daarover wordt niks gezegd. Later is het gebod steeds verder aangescherpt. Veel christenen maken er van dat je niet voor het huwelijk met elkaar naar bed mag, of dat samenwonen tegen de bijbel is. Maar zo lag het oorspronkelijk niet. Het ging er vooral om dat je elkaar trouw bent.

Er zijn jongeren die een contract tekenen waarin ze vastleggen dat ze geen seks voor het huwelijk zullen hebben. Wat vind jij daarvan?

VIII: Je mag niet/geen mens stelen

Stelen mag niet natuurlijk. Maar in dit gebod ging het oorspronkelijk misschien vooral om diefstal van mensen. Denk aan het verhaal van Jozef die verkocht wordt door zijn broers. De hele slavernij is vol van deze verhalen. Pas later werd het gebod (zeggen de geleerden) uitgebreid tot diefstal in het algemeen. Over die uitbreiding zei bisschop Muskens ooit dat iemand die honger heeft, best een brood mag stelen. Nood breekt wet. Maar kun je ook zo creatief omgaan met het oorspronkelijke gebod? Als je erg hard een goedkope arbeidskracht nodig hebt, is uitbuiting dan wel toegestaan? Wanneer breekt ook nood geen wetten meer?

*Jezus: Behandel je naaste
zoals je zelf behandeld wilt worden.*

IX: Wees een betrouwbare getuige

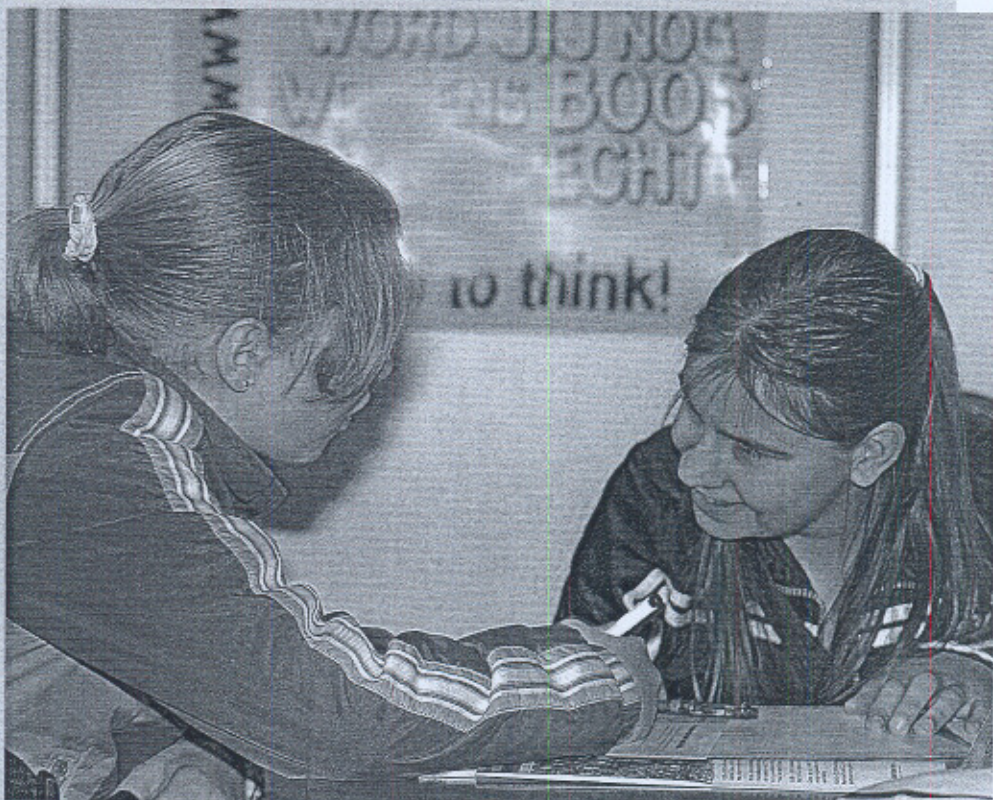
In de tijd van de bijbel kon je veroordeeld worden als twee mannen of drie vrouwen tegen je getuigden. De rechtspraak in de stadspoort was dus afhankelijk van betrouwbare getuigen. Denk aan het verhaal van de wijngaard van Nabot in 1 Koningen 21. Ook in het proces rond Jezus spelen de twee getuigen een rol.

Kun je dit gebod ook uitbreiden tot 'je mag niet liegen'? Lees daarvoor ook het verhaal van de twee vroedvrouwen in Exodus 1. Wat vind je daarvan?

X: Je mag niet begeren wat van en ander is

Een verlanglijstje, een boodschappenlijstje, iets te wensen hebben... Tuurlijk! Je hebt wensen en verlangens nodig om je verder te ontwikkelen, om verder te komen in je leven. Alleen niet ten koste van een ander. Ken je voorbeelden van overtreding van dit gebod?

*Zo zegt de Heer:
Zoek mij en leef.
(Am. 5:4)*

Opdracht

(30 minuten)

1. Maak je eigen tien levensgeboden. Gebruik minimaal vijf van de echte Tien Geboden.
2. Maak richtingaanwijzers of andere verkeersborden van jouw eigen geboden. Je kunt kleine borden op satéprikkers maken. Deze kun je gebruiken voor het spel, elders in deze GRIP. Of je maakt grote borden die je in de kerk kunt ophangen.
3. Probeer nu in één korte zin die tien woorden samen te vatten. Komt dit overeen met de leefregel zoals je die aan het begin van dit programma verwoordde?

B